

บทคัดย่อ

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1582 ได้วางหลักให้ศาลสามารถถอนอำนาจปกครองของบิดามารดาทั้งหมดหรือบางส่วนจากผู้ใช้อำนาจปกครองที่ถูกศาลสั่งเป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ แต่เหตุถอนอำนาจปกครองของบิดามารดาด้วยเหตุนี้ต่างจากเหตุถอนอำนาจปกครองของบิดามารดาเหตุอื่นๆ ในมาตรา 1582 เพราะเหตุอื่นๆ จะมีพื้นฐานจากความผิดของผู้ใช้อำนาจปกครอง การศึกษาครั้งนี้พบว่าเหตุถอนอำนาจปกครองของบิดามารดาในกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศจะมีพื้นฐานเดียวกันคือ ความผิดของผู้ใช้อำนาจปกครอง ตัวอย่างเช่น ผู้ใช้อำนาจปกครองใช้อำนาจโดยมิชอบ จัดการทรัพย์สินของบุตรไปในทางที่ผิด มีความประพฤติไม่เหมาะสม ทอดทิ้งบุตร หรือกระทำความผิดอาญาร้ายแรง เป็นต้น

กรณีผู้ใช้อำนาจปกครองตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ กฎหมายต่างประเทศจะระบุให้ผู้ใช้อำนาจปกครองนั้นไม่มีสิทธิใช้อำนาจปกครองและให้บิดาหรือมารดาอีกฝ่ายใช้อำนาจได้ลำพัง ซึ่งคล้ายกับมาตรา 1566 วรรคสอง (3) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่อำนาจปกครองของบิดามารดาจะระงับไปชั่วคราวโดยผลของกฎหมายซึ่งต่างจากการถอนอำนาจปกครองของบิดามารดาตามมาตรา 1582 ดังนั้น จึงมีประเด็นต้องพิจารณาถึงความแตกต่างของบทบัญญัติทั้งสองให้ชัดเจน

การถอนอำนาจปกครองจากผู้ใช้อำนาจปกครองที่เป็นผู้ไร้ความสามารถ กฎหมายให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจถอนอำนาจปกครองทั้งหมดหรือบางส่วนได้ ส่วนการระงับอำนาจปกครองชั่วคราวตามมาตรา 1566 วรรคสอง (3) อำนาจปกครองจะระงับไปทั้งหมด ซึ่งผู้ใช้อำนาจปกครองที่ถูกศาลสั่งเป็นผู้ไร้ความสามารถอาจยังมีความสามารถในการดูแลบุตรอยู่ก็เป็นได้ จึงมีปัญหว่าการระงับอำนาจปกครองของบิดามารดาทั้งหมดไม่สอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงของผู้ใช้อำนาจปกครอง ควรให้ศาลเข้ามามีส่วนใช้ดุลพินิจในการสั่งให้ผู้ใช้อำนาจปกครองที่เป็นผู้ไร้ความสามารถมีอำนาจปกครองเกี่ยวกับบุตรได้ด้วย